

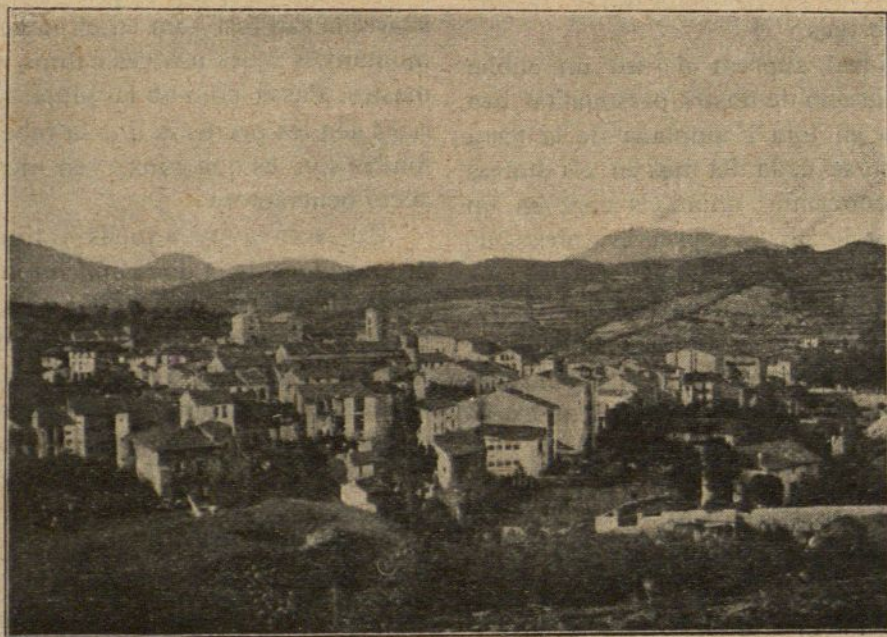
L'Estiuada

PERIÒDICH D' INFORMACIÓ COMARCAL

Sortirà cada divendres durant l'estiu ☼ Redacció y Administració: CARRER DE VICH NUM .9

Any I || Sant Hilari Sacalm, 26 Juny de 1908 || Núm. 1 (Extraordinari)

SANT HILARI SACALM

VISTA GENERAL

Fot. Mossen Parareda

L'ESPERIT s'estremeix de goig al contemplar la florida esplendorosa de la nostra vila.

¡Mireula indolenment recolzada en las vessants del altíssim y venerable Montseny! Quina ornamentació més hermosa de boscuries y afraus ahont al remor de mil fontanellas y regarols, cantan els ocells en aquestos temps de joia en que a corrua feta venen els forasters, els uns a recrear sa vista ab tanta hermosor, y altres a cercar remey per ses malures en aquestes salutíferas ayguas que no tenen parió.

En el clos reduït de la calma riolera ja no hi cabia y s'ha aixamplat Coll del Boix amunt y en vers l'indret de la Font Vella, quan no pel cantó del Hort nou, riolers aixamplis que trenquen el cinturó que la oprimia. Bon lloch pera reposar de les fatigues del hivern els que venen a satu-

rar sos pulmons del ayre sa de les bosquetanes encontradas perfumat per mils de flors y d'herbes. Si 'ns decantem vers la Font Picant, tan miraculosa y estimada, seguint el rieral murmurador arribarem fins a un nú de montanyes y serralades interminables de grat encís y que fan de nostra comarca la verdadera Suïssa catalana.

La vila nostra obra 'ls braços als forasters que la honran, oferintlos un aplech de cors franks y generosos que bé ho som els fills de Sant Hilari, encar que sembli vanitat el dirho.

Es cert que montanyes gegantines oprimeixen la població, pro que pintoresca será la vila quan s'escaloni els caserius per les vertents de las verdoses serralades!

¡Contemplem-la ab goig la creixensa!

CREDO PATRIOTICH

En bona hora Catalunya ha obert de bat a bat les seves portes als aires renovadors, a les belles activitats humanes, pro, te per ideal, primordial, mes noble, la seva redempció total, el conqueriment del seu dret com a entitat viva y natural. Perquè sols ab una existencia autònoma, podrà enfortir la seva vida a plena llum mundial, figurant en el concert armonich de la civilisació verdadera.

Tendim primer avans que tot a la propia sobirania com a organisme capacitat ab poderosa vida, portant inherent l'impulsió a noves reivindicacions progresives.

Aquet es l'ideal suprem de tot un poble; l'ideal de consagració de nostra personalitat ben manifesta vibra en tota l'amplada de la terra catalana, arrelantse cada día mes en els dintres de la multitud concienta, unint els cors en un mateix esclat patriotich. Aquesta es l'obra verdaderament catalana.

Estém fermament convensuts d'assolir nostres ideals de llibertat, de fer efectiva l'autonomia de la Patria ab el nostre entusiasme, per les nostres abnegades conviccions lleal y severament exposades. Perque tenim a la nostre banda les armes de la rahó y Catalunya tota, s'atansa a la clara concepció del seu esser.

Greyém, senzillament, que tard o d'hora te d'imperar el gloriós regnat de la rahó per els pobles oprimits, que per algun i cosa som homes.

A "L' ESTIUADA"

Sant Hilari es un dels baluards mes fermes de la causa de Catalunya. En son seti enlayrat es un centre natural d'irradiació per aquestes hermoses encontrades montanyenques, del amor a Catalunya y de la fe en les doctrines nacionalistes.

Desde avuy, aquest amor y aquesta fe tenen un orgue d'expressió en les planes d'aquest setmanari, que porta per nom *L' Estiuada*.

Hermós y expresiu es aquest titol. En ell venen a condensarse les fasses del successiu desenrotlló del catalanisme en aquesta població.

Segurament foren els estinejants, els que han vingut sempre a cercar en les esplendides belleses naturals de Sant Hilari 'l repos y en les seves aigües miraculoses la salut, els primers que predicaren d'una manera conseqüent y entusiasta les doctrines nacionalistes. Ells venían de les ciutats, els grans centres condensadors de cultura, oberts a tota acció renovadora, y portaven d'allí l'en-

tusiasme en l'ideal nom de la Renaixense catalana.

Trovaren aquí un terrer abonat. L'abrusedora ponentada espiritual que amenassá en altre temps desnaturalisar la nostra terra, no havia arribat aquí a assecar l'antiga sahor que's conservava posada entre les arrels vigoroses. Als fills d'aquestes montanyes, degueren semblalshi, les noves doctrines traducció del seu propi pensament y ressó de la seva consciencia. Per aixó han encarnat tan fonament en la seua anima.

S'ha repetit el fenomen general de propagació del catalanisme. Comensa per les ciutats y per les capes superiors; pero en unes y altres no si arrela tan fort com en el poble de les nostres montanyes y des nostres camps y de les nostres masies. Passa com ab la pluja: les capes superiors son les primeras que la reben; pero les mes fondes son les que conserven mes temps la seva acció benefactora.

Per aixó avuy aquells estiuejants, primers propagadors de la doctrina autonomista, podrán rebre, desde les planes d'aquest periodich, el contacte d'un ardent y pur amor a Catalunya. Durant l'estiuada, no será sols la ciutat la que portará a la montanya les noves ansies d'elliuradores; sino que la montanya li retornará, com en una corrent circulatoria, la forsa y l'energia del entusiasme d'un esperit catalá jamay adulterat a través de les centuries.

Benvinguda sigui, donchs, *L' Estiuada*. Ella representa l'unió feconda de la ciutat y del camp; de la ciutat que cerca l'energia reparadora de la seva fadiga, del camp que reb la conmoció espiritual de la vida ciutadana. Fruit d'aquesta unió deu esser el periodich que avuy comensa la seva vida. ¡Que pugui, durant molts anys, realisar bona y patriótica tasca!

J. VENTOSA Y CALVELL

DESENGANY

Dessota d'un desmay, s'es adormida com goja somniaire dels amors; encatifa llurs peus l'herva florida qu'escampa en l'aire sos més richs olors; del erreteig de l'aigua crestallina que joguinant devalla an el torrent, ompla l'espai d'una remor divina que pendrhi part hi vol d'enveja 'l vent... y aixís en el seu bes l'arbre brandeja com barqueta que l'ona fa bressar y el rossinyol sota aquell cel, barreja entre 'l mormuri ab pler son refilar.

Y somía... somía la donzella
que gosa les delícies del amor.
Un carmesí rosat la fá més bella
quan l' ilusió li arriba de plé al cor.

Més, volejant prop seu la papellona
per infundirli encar més hermosor,
suau, un cop d' aleta 'l front li dona
deixant imprés en ell son polsim d' or
creyent ser del gojat una besada
els ulls frísa obría a la claror;
a son entorn fitava la mirada,
més... desengany! No hi troba l' aymador.

MANEL ROVIRA Y COLL

St. Hilari Sacalm.

COMENÇANT

!Un periodich nou! Quina impressió la meua
cada vegada que omplo qualche quartilla pera
una publicació que va a veurer la llum! Are contéu
com será tractantse del que sortirá a la meua
població nadiua, quin recort en aquestos mo-
ments ve a matisar el meu entorn caldejat per un
sol estival..! Les meves forses s' han afeblides
pera la lluyta foguejant de la idea reivindicadora.
Per aquell que 'm recordés en l' época dels enca-
labrinaments, anant de poble en poble predicant
l' avençada innovadora, o bé assetjant frets, in-
diferents desde les columnes dels portantveus del
Catalanisme militant, quina desilusió sofriria veu-
rem atascat a mitj camí, ab qualche nafra de
desengany, en el jardí de les belles lletres, açi de
dins de ma cambra de treball voltat de llibres,
mos bons amichs, la ploma corrent sempre apunt
de soptar la flor del pensament, y l' esperit des-
pert vers un altre mon mes gran, mes bonich
y tot!

A n' aquí 'm soptá, 'l bon amich y capdevan-
ter de *L' Estiuada*, al anorme a cercar pera que
contribuis a la seva obra que apleudeixo de tot
cor. Jo no sé quin efecte li produhiria l' encontre:
era cap al tart d' un dia d' hivern; la penombra
cobria 'ls quadros de les parets y 'ls llibres de 'ls
prestatjes de la biblioteca. L' amich anava par-
lant fogós, entusiasta, ple d' esperança pel co-
menç de la seva obra. Jo mitj fret, torcent a
posta 'l viarany qu' ell ovirava sembrat de flors.
No desistí pas: aquí 'l teniu oferintvos la xamosa
publicació, a la que so posat força afecte, dispos-
t a ajudarlo.

Es un jove, ple de fé y de delit; acompanyemlo
en la seva obra. De primer sols el tindrem al es-

tiu; després segons com agraphim sos esforços
perdurará la tasca.

La seva joventut daurada m' ha fet naixer
una mena de lluhissor esperançadora. Jo m' hi
he sentit rejuenit.

Ell encar era infant quan jo pelegrinava per
aquestos carrers, per aquestos soleys, per aques-
tas bagas en cerca d' una llum que 'm feya ende-
vinar certa frisança. Jo espargia pels ayres els
cants primerenchs de la meua joventut curta y
setmesona, quan ell arrivava entre festes y ale-
groys a la vida. Jo no sé com me mira ó ab
quins ulls m' veu, pro no puch negarli 'l con-
curs. - Parla de Sant Hilari, de sos boscos, de
ses fonts, tu que 'n sabs.... tira flors a les noyes
per que 's decantin cap a *L' Estiuada*...—

Parlar de Sant Hilari, de sos boscos y de ses
fonts, sí: ho faré d' en tant en tant.... Tirar flors
a les noyes... no ho sé. Are sols m' acút parlar
d' ell.

ANTÓN BUSQUETS Y PUNSET

*
* *

¡Qui pogués contemplar desde 'l turonell de
la Roca d' en Plá l' esplanada de Sant Hilari
avuy qu' es Sant Joan! avuy qu' es la festa de
la llum esplendent!

Benehides costums de la terra: perseveréu eter-
nament; vosaltres portéu la gaubansa al cor y la
esperança a l' ánima.

ASSUMPTA DE VALLORS

EL PUEBLO DE SAN HI- LARIO SACALM COMO ESTACIÓN VERANIEGA

Pocas comarcas existen en Cataluña que reu-
nan las condiciones benéficas para los conva-
lescentes y enfermedades litiásicas como la de San
Hilario Sacalm. A unos 800 metros sobre el
nivel del mar; sobre elevada meseta, rodeada de
bosques; con aguas abundantes, cristalinas y sin
sedimentos calcáreos; con capas geológicas per-
meables que no permiten retenciones de produc-
tos para la infección; con aire purísimo y oxige-
nado; á poca distancia del pueblo, hermosísimos
sitios, en los que la Naturaleza ha extremado el
curso de todas las bellezas, y en donde el
filósofo encuentra motivo para hondas medita-

ciones, el botánico y el geólogo base para sus estudios é inmenso material para sus enseñanzas, el poeta para las inspiraciones más sublimes, el excursionista, amplios horizontes, y, finalmente, el enfermo una terapéutica, hija de la Naturaleza, que despierta energías y lleva alientos de vida á los órganos más decadentes, y en los litíasicos, salutíferas aguas sin rival, en donde se obtienen curaciones verdaderamente maravillosas.

Bajo estos múltiples aspectos el clima de San Hilario—á muy pocas horas de Barcelona—merece la admiración más profunda y justificada, hoy desconocida en Cataluña, desde que la invasión de lo *exótico* invade por completo á ciertos individuos, que consideran superior á todo lo de nuestro país, lo extranjero, casi siempre hijo de una perversión del criterio, á impulso de *reclamos* bien calculados en la esfera puramente mercantil,

Hay que confesar ingenuamente que por apatía y desidia, no se dan á conocer en nuestras regiones lo mucho y bueno que atesoran, dejando el *campo libre* á los que con *mano maestra* saben exponer sus pomposas descripciones de aguas y lugares, que en último análisis no tienen sino una mediana importancia.

Las aguas de San Hilario tienen una gloriosa tradición terapéutica. Conocidas primeramente por el médico Gravalosa, recomendadas por Castelló, médico de cámara, para combatir la litiasis de Fernando VII, y empleadas con éxito creciente en millares de enfermos por médicos catalanes y de otras provincias españolas, si dicha estación estuviere en otro país, menos apático que el nuestro, tendría seguramente una fama universal.

Dada la índole del periódico, para el que van dedicadas estas líneas, voy á ocuparme con preferencia de los sitios próximos á San Hilario, que son objeto de interesantes excursiones. Una de las más próximas es á la ermita de San Miguel de Solterra, desde cuya elevada cúspide—1,300 metros sobre el nivel del mar—se descubre un extenso y variado horizonte: desde la costa hasta las estribaciones de los Pirineos, el llano de Gerona, la inmortal ciudad, el Montseny y la Cruz de Matagalls.

Otra excursión es la del Llano de las Arenas: elevada meseta con hermosas fuentes y frondosas arboledas como la del Mas-Carbó y Tortadés.

Pasando la Riera Mayor por el puente de Malafogassa y entrando en la jurisdicción de Sau, á orillas del rumoroso Ter, hay sitios hermosísimos, acrecentándose la admiración al subir á Tavertet. En el Avench encontré numerosos fósiles, y allí pude contemplar tres sepulturas celtas, y

un dolmen en una finca del Sr. Fontcuberta, cuya heredad se extiende hacia Oriente, en donde existe un delicioso bosque de hayas seculares, de lo más hermoso de Cataluña.

Sería muy extenso si me ocupase de San Juan de Fábregas, Mondoys, de Carós, Serrallonga, Susqueda, Sta. María del Far, la ermita de Nuestra Sra. de la Salud y el pintoresco pueblo de Rupit, emplazado sobre rocas. Circunscribiéndome á una excursión muy frecuente entre los veraneantes de San Hilario que toman como objetivo de predilección el Montseny, haré la reseña de una que llevé á cabo hace algunos años.

He ido varias veces á tan hermosos sitios por Viladrau y por Arbucias. Al objeto de presenciar la salida del Sol, desde lo alto del Turó del Home, salimos de San Hilario una tarde para pernoctar en el Santuario de Santa Fè—entonces muy abandonado—dos amigos: uno músico y el otro algo poeta. Muy de madrugada subimos al Turó—1669 metros—y la salida del *Astro Rey* nos pareció salida de *Emperador*. ¡Qué hermosa manifestación de la Naturaleza! Cuando doraba las cumbres—como dicen los poetas—todavía había obscuridades en el fondo de los profundos valles de Palautordera. Poco á poco aquellos hermosos luminaires disiparon las tinieblas llevando luz, diafanidades, energías y vida á toda la comarca, que parecía despertar de un letárgico sueño.

Desde allí nos fuimos á las Agudas, cuya cúspide mide nueve metros menos que el Turó. Cerca de aquella existe una hermosa fuente, llamada del Briançó, cuya agua fresca y cristalina, resulta, por su elevada situación, un problema geológico.

Emprendimos la vuelta á San Hilario por San Marçal, Viladrau, Llano de las Arenas, pero al pasar por la base del picacho de la Aguda, nos paramos á contemplar una cascada y extáticos ante aquel hermoso espectáculo, me pidió mi amigo el lápiz y la cartera, en donde apuntaba mis impresiones, y contemplando aquel picacho, y el torrente de agua que, por sus faldas, saltaba en busca de la riera que cruzaba por el fondo, escribí dos quintillas, que conservo, y no puedo resistir á la tentación de transcribirlas, aunque rompa con ello el secreto profesional de mi amigo y se dé por ofendido con esta indiscreción mía, justificada por haber prescrito, dado el tiempo transcurrido.

A LA AGUDA DEL MONTSENY

En tu purísimo ambiente
Cuando tu cúspide sube
Por la escarpada pendiente,

¡Que no pasará una nube
Sin que te bese la frente!

—
Y saltan por tus cañadas
Los cristalinos raudales
Entre abruptos peñascales
Con las gotas irisadas
Salpicando matorrales.

Descansamos en San Marçal, y alatardecir nos encaminamos á San Hilario contemplando á la poética cordillera del Montseny, que debiera estar poblada de hermosos bosques, pero la codicia, los apremios económicos y otras mil causas han talado árboles, sin regla fija, y ni siquiera obedeciendo al interés propio de los dueños, que no comprenden que por dicho sistema fraguan su propia ruina y la desolación del país.

Antes se miraba más á las generaciones futuras, hoy la actual es más egoista y procura vivir al día, aunque los que vengan detrás se encuentren con la desolación y la miseria, que despertarán amargos recuerdos respecto á los que miraron más por sí que por sus hijos.

ANTONIO MORALES

CAMÍ FET

Si n'hem fet de camí!

Els que diguin que 'l catalanisme no ha fet res, que cap resultat s' es obtingut de les doctrines nacionalistes, jo 'ls convido a meditar sobre un punt; punt gran, d' inefable importancia; en el fet de l' expendiment de l' esperit catalá a Catalunya.

Jo 'm recordo dels primers temps de *Juventut* de ses campanyes ardides, que no eren llavors secundades per un poble, fits sos ulls en un esdevenir fecond pera la terra: jo recordo en els treballs y engunies que sortejaren els de *La Renaixensa*: en l' escás caliu que les idees de quatre *exaltats* trobaven en el còr del poble. Jo recordo que la bandera barrada onejava al vent contades vegades, y en mitj d' una indiferencia glacial d' un poble de masélls, xorchs d' idealitat.

Y jo comparo aquells temps, no molt llunyans, pera que no podém secundarles tots, amb altres temps que se succehiren, d' un entusiasme barroer, d' un neguit que feya cridar y esvalotar, d' un exacerbament histèrich d' amor y entusiasme platónich... Aquells temps, dolents abdós, revetlladors abdós d' un poble feble, son passats.

Y me plau veurer la Catalunya d' avuy; conscienta de son valer: amb una serietat gran, am una fredor saxona pera fer front als obstacles que s' oposen al desenrotllament de ses nombroses manifestacions. Formant Museus pera afirmar sa personalitat històrica; reunint Congressos pera estudiar ses necessitats agrícoles y econòmiques; fent obras de pau, d' amor, de cultura.

Cridant menys ¡Visca Catalunya! y estimant més a la terra de Catalunya, se 's avensat molt de camí: que no es cridant com avensen els pobles: sinó posanthi cada hú el seu granet de sorra pera enlayrar el nivell de cultura: pera orientar el poble: pera ferli sentir les ansies d' una vida nova y plena, ahont els ciutadáns sien conscients y respectin y sien respectats.

Per mí, aquest es el gran pas del catalanisme: Fer a Catalunya culta, ferla apta pera que, una volta assolida l' Autonomia, tots els cataláns se sentin prou ciutadáns pera ferla feconda en be de la terra.

Si no 's logrés res més, la generació present n' hauria tret ja molt del catalanisme, n' hauria tret aquesta orientació europea que 's respira arréu, y l' acabament d' un estat deplorable de histerisme patriòtic-nacional.

JOAQUÍM PLÁ.

TASTA OLLETES

Nostres llegidors trovarán en aquesta secció veritable delícia. La formarà una serie de notes d' actualitat y d' especial interés per la població y estiuejants, traçades ab un estil planer, clar y de fina sátira. Tant aviat hi campejará la riquesa de color en la descripció de paysatjes com l' enfilay de rioleras frases d' humorisme sa tustigant costums y ridiculisant tipus que veyém cada dia.

Aquestes notes son les primicies d' un llibre en que va trevallant el respectable escriptor y delicat poeta N' Eveli Doria y Bonaplata. Son les seves impresions d' estada en la nostra vila. Estém segurs de que agradarán, y la nota d' una setmana fará esperar la de l' altre despertant interés y curiositat, resultant la secció pintoresca del periodich.

Avúy s' hi té acostumat al llegidor a la secció quotidiana, breu concisa y clara; pro no sempre hi resulta aixís. Seccions se veuen que pretenen ésser d' aytal naturalesa y sovint cauhen en la vulgaritat y en la pedanteria. Costa tant condensar ab justesa determinats pensaments! La nostra

secció de TASTA OLLETES sera un model. N' es garantia la pericia del autor, qui ademés conta ab la fama de faulista únich dins la veritable originalitat y destresa. No ho dihém nosaltres: l' eminent novelista Narcís Oller qui feu la presentació de son llibre *Música Vella*, ho remarcava: la prempsa ho confirmá, y fins al Estranger s' han traduhit obres seves. Are darrerament ab son llibre *Moneda Curta*, continuador de *Música Vella*, 'ns adverteix que la font va rajantencara.

Mercés a sa gentilesa y bona amistat podém contar ab la seua valiosa col·laboració que 'ls llegidors han d' agraïr-hos.

FESTA MAJOR

Un dels actes en que un poble posa més de manifest la seva cultura en general, y l' esperit de germanor dominant entre els seus vehíns, es sens dubte la diada de la festa Major.

Es una de les modalitats en que 'ls pobles mostren sense adonarsen, d' una manera espontánea, el seu desenrotlló moral y social.

Evidentment, qu' es una senyal de morbositat ó de vida sana y robusta.

Desgraciadament succeeix molt sovint qu' en lloch d' ésser d' alegria y de satisfacció en els cors, es de tristesa produída per antagonismes polítichs rastres y rivalitats de poble que a res conduheixen si no es a perjudicar y desnaturalisar la manifestació més sagrada de un poble.

La manca de bon sentit y de patriotisme per una part y el caciquisme per altra, son sempre la causa de vergonyosos epílechs en moltes festes majors, reproduhintse ab tot el calor de les baixes passions verdaderes y empenyades lluites polítiques y de banderia.

L' esperit patriòtic que cada dia s' arrela més en els cors dels cataláns, indubtablement se traslluirá en aquestes apoteosis de la vida dels pobles.

La nostra festa deu ésser festa d' amor, de satisfacció y d' alegría; d' aquella alegría feconda que transforma 'ls esperits impulsantlos cap a les accions nobles y enlairades. Deu ésser la Solidaritat de cors per embellir y realisar lo nostre, aixís com la sardana, la dança sencera «d' un poble qu' estima y avansa donantse les mans.»

TOMÁS AULEDA

CAP VESPRAL

Del cel van devallant les ombres qu' enfosqueixen lo dia va fugint lliscant per l' occident

a dalt del firmament tantost dos punts llueixen quan l' hora del amor sens brinda galanment

En mitx del bosch ombriu que 'm dú ma fantasia en l' hora mes sublim una remor m' atrau;

es un cant divinal, un cant de poesia que surt cadenciós del pregón de l' afrau

Abstret y fascinat camino; a l' arribada del peu del gorg frondós me sobta hermosa fada extesa en llur matell d' argent y corali

Les gojes a l' entorn li canten melodies Y jo li vuy cantar mes tristes elegias ..

pro fuig tot murmurant: no ets pas d' Eros divi

JOSEPH VILA

TORNABODA A LA FONT VELLA

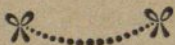
Han transcorregut els dias de la Festa Major. Les funcions religioses han acabat son comés; les llars han sigut honoradas per tots els que l' amor els hi crida; las salas y cafés han omplenat diterentas vegadas els seus espays; las Plassas s' han vist alegrarse per la multitut que s' ha esplayat ab la bella danza tot desgranant el programa de las coblas. Per demunt l' espay sembla hagin quedat repercutint notas de la tenora, las més sentidas, aquellas que 'ns duyan al cor vibracions de altres moments felissos, mes encare que 'ls presents perque els pasats sempre ho si-gueren més...

Hi haurá tornaboda. La cobla s' ha quedat. Aquesta tarde tothom a la Font Vella....

¡Que n' es d' hermosa aquella ubaga y poetich el quadro d' aquells moments!

S' hi han aplegat las familias y collas de bons companys. Formant rotllos, ab dalit brenan en improvisats menjadors decorat ab tot el lucso y gala d' hermosa natura. Tots tenen alfombra d' herbas y flors bosquetanas, y per fantasiosos cortinatges els avellaners, quinas puntas y randas son brancas y fullas, aclivilladas per raigs de sol formant enteixinats trevallats per mans de tadas.

La cobla ja destría una sardana; Así y allá se 'n forman anellas que gronxan l' ayrós compás. Després de l' una l' altre. Sembla que las notas que fa sentir la cobla, sota aquell brancatge, son més hermosas, el músich al compondrelas hi degué pensarhi ab un bell recó de mon com aquell.

La festa está al seu moment culminant. Va la radera sardana. Tothom la punteja, qui no hi posa el cos la segueix assadollantehi el cor.

Ja n'hi ha prou. El sol es a la posta. Cal no retornar massa tart.

Tothom en marxa. La gentada serpenteja tot el Passeig cap a la Vila. L'alegria ompla els cors. La cobla entona una marxa compèrola que 'l jovent la segueix cantant. Las branques d'avellaners que com recort de festa porten molts en sas mans, son las senyeres d'aquell exercit de l'alegria.

Cantant fan sa entrada á la Vila. Els que hi havian restat com guardas custodis, s'hi ajuntan. Ja son a Plassa. Va la despedida... altra sardana... la última de la Tornaboda... l'adeussiau final...

¡Oh bellas costums de la terra catalana! ¡Qu'en sou d'hermosas perque os desarrolleu plácivolas y majestuosas per vostra armoniosa senzillés!

Si os hi troveu alguna volta a la Festa Major de Sant Hilari y os plau conservar un dols recort d'una impressió viscuda, aneuhi, aneuhi que no os doldrà a celebrar la Tornaboda a la Font-Vella.

J. XIMENO PLANAS

NOVES

L'ESTIUADA complint un dever de companyerisme y d'amistat saluda efectuosament, en son primer número, a la premsa en general y especialment la escrita en catalá.

Estém en plena festa major. Pera amenisar tots els actes hi ha dues reputades cople, entre elles la *Principal* de la Bisbal. Els balls al café de Catalunya son lluidissims, contribuinthipoderosament, l'ornamentació del local.

No cal dir que les sardanes, com sempre, son puntejades, per nombroses colles de sardanistes, ab gust y veritable fruició.

En aquest número publicuém un article, degut al sabi catedratic de la Facultat de Medicina, Dr. Antoni Morales, fill adoptiu d'aquesta.

Es ja crescut el nombre d'estiuejants que actualment se troben entre nosaltres. Sense temor d'equivocarnos podém afirmar que la present temporada d'istiu será de les mes concorregudes. Poques vegades s'havia vist en el temps que som tan grossa demanda de pisos y habita-

cions per hostatjar-se; aixó, y el gran moviment que arréu de la població s'hi observa, assegura la nostre afirmació.

Se fan actives gestions, per dotar a la nostra vila d'una estació telégrafica.

En dos camps situats al peu mateix del passeig de la Font-Vella, s'hi acaban d'instalar tots els útils necessaris pera verificarshi bon nombre de jochs esportius, figuranthi el foot-ball, law-tenis, botees, tir, etc. Es una bona millora que diu molt en favor de nostra població.

El dia 20 del que som degueren fer la subasta de les obres per la reparació de la carretera d'Hostalrich a n'aquesta. El tipo de la subasta era de cent-mil y pico de pessetes, obtingudes y fetes afectives, mercés a les gestions de nostre infadigable diputat Dn. Joan Ventosa y Calvell.

S'ha publicat un bando per l'exacte compliment de les ordenances municipals per bon govern de l'higiene de la població. Ara lo que convé es que aquestes disposicions no s'converteixin en lletra morta, com ha succehit moltes vegades y, sobretot, es necessari qu'els vehins tinguin molt mes empenyo del que tenen en aliviar a les autoritats procurant tots y cada un d'ells no intrinquir aquestes disposicions rudimentaries en tota població regularment organizada.

Dies pasats els no. s que concorren a l'escola pública, feren una excursio a Espinelves ahont visitaren un petit museu que s'hi guarda. També 'l dia de la festa onomástica del seu laboriós mestre Dn. Antoni Muntañola, emprehueren una caminada a Arbucías, essent amablement rebuts y acompanyats pel mestre d'aquet poble y visitant tot lo mes notable d'Arbucías.

Aplaudim de tot cor la labor pedagógica del Sr. Muntañola.

El dilluns próp-passat va tenir lloch a Santa Coloma l'anunciada reunió de regidors del districte. Va presidirla el Sr. Ventosa qu'explicá detingudament els motius que obligaren a nostres diputats a deixar el Parlament, indicant seguidament les diverses conductes que podrien observar en conseqüencia.

L'impressió general fou la de que 'ls diputats tornessin a Madrid.

Els reunits manifestaren son agraïment al Sr. Ventosa, per les gestions que fa continuament en pro del districte, felicitantlo calurosament.

Hi estigueren representats tots els pobles del districte.

A Santa Coloma de Farnés se fan els treballs preparatoris pera constituir un *Sindicat Agricol* de la comarca. S'ha elegit la junta, resultant esser president, el digne propietari y ferm catalanista D. Joaquím Yglesias.

AGUAS DE S. HILARIO

RIÑONES, ESTÓMAGO È HÍGADO

HOTEL MARTIN ABIERTO EN 1.º DE JULIO

AUTOMÓVILES

Informes: - Restaurant Martin - Barcelona

HOTEL SUIS
DE
NARCIS POUDEVIDA

Situat devant la parada de les diligencies.

Obert desde 'l 1.er de Juny

HOTEL ORIENTAL
DE
Francisco Perich

QUARTO DE BANYS

Habitacions primer pis, 8 y 8'50 pessetes
Segón, 7'50; Tercer, 7; Quart, 6

Plassa de Mn. Verdaguer

HOTEL D' ESPANYA

DE

MIQUEL MARTÍ

Confort inmellorable

Habitacions espayoses

Plassa de Mn. Verdaguer y de la Iglesia

LA MODERNISTA

☼

RECORTS

DE

Sant Hilari Sacalm

☼

PLASSA DE L' IGLESIA, NUM. 2

La Fonda de
Pascual Portabella

ha sigut objecte d' importants

reformes

Preus per dia 5'50 y 6 pessetes

CARRER DE VICH, NÚM, 8